

→ Tomas K. J. Kärrvedon
Hälsn.
Klän

FOLKKAMPANJEN
MOT KÄRNKRAFT-KÄRNVAPEN

FOLKKAMPANJENS GRANSNING AV
SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING AB:s
FUD-PROGRAM 92, MED SYNPUNKTER
OCH YRKANDEN.

Folkkampanjens avfallsutskott

Mats Törnqvist

Januari 1993

Postadress

Box 17 246
104 62 Stockholm

Besöksadress

Wollmar Yxkullsg. 15B
Stockholm

Telefon

Kansli 08-42 33 36
Informationssökr. 08-42 67 68

Postgiro

300 90-5

INNEHÅLL.

INLEDNING	sid. 1
METODVAL	sid. 2
PLATSVAL	sid. 5
DEMONSTRATIONSANLÄGGNING	sid. 7
BEHANDLINGSSTATION OCH INKAPSLING	sid. 9
INFORMATIONSVERKSAMHET	sid. 9
KBS-3-METODENS OSÄKERHET	sid. 10
SAMMANFATTNING OCH YRKANDEN	sid. 12
REFERENSER	sid. 13

INLEDNING

FOLKKAMPANJEN MOT KÄRNKRAFT-KÄRNVAPEN har beretts tillfälle att yttra sig över SKB:s FUD-Program 92 och vid denna genomgång funnit att programmet i väsentliga avseenden skiljer sig från de FoU-Program Svensk Kärnbränslehantering AB tidigare presenterat.

Ändringen av rubriceringen från FoU-Program till FUD-program är inte bara av kosmetisk karaktär utan den markerar i hög grad övergången till en mer utpräglad målinriktad strategi.

Av det föreliggande FUD-programmet framgår nämligen med all önskvärd tydlighet att SKB för sin del anser att metodvalet är gjort, nämligen en lösning enligt KBS-3-konceptet, och att vad som nu återstår är att se till att denna lösning kan förverkligas på ett så smärtfritt sätt som möjligt.

Huruvida SKB också redan har gjort ett platsval är osäkert, men inte otroligt.

I FUD-Programmet har man valt att lämna allmänhet och myndigheter i ovisshet beträffande såväl valet av kandidatplatser som den tidpunkt då man ämnar offentliggöra dem.

Uppenbarligen är SKB heller inte intresserat av att få en offentlig genomlysning och granskning av på vilka grunder man gör sitt platsval förrän detta blir absolut ofrånkomligt, nämligen den dag då ansökan måste göras om tillstånd för detaljundersökningar. Möjligen tänker man sig att tyngden av fyra års platsundersökningar i tid och pengar i förening med olägenheterna av ytterligare fyra års fördröjning skall förbättra utsikterna att få en generös myndighetsprövning även av ett tvivelaktigt platsval.

Med det framlagda FUD-Programmet målar SKB in sig ytterligare ett stycke i KBS-3-hörnet och skär definitivt av de framtida möjligheterna till en reell valfrihet när det gäller en säker lösning på kärnavfallsproblemet.

Behandlingen av det program som nu lagts fram är med andra ord ett vägval i frågan om det svenska kärnavfallets slutgiltiga hantering!

Om FUD-Programmet i sin nuvarande utformning godtas av myndigheter och regering kan detta inte uppfattas på annat sätt än att beslutet om hur kärnbränslet skall förvaras är fattat— och därvid inte primärt av demokratiskt valda eller tillsatta in-

stanser utan av den avfallsproducerande industrin!

Vi vill erinra om att regeringen i sitt beslut 1990-12-20 över SKB:s FoU-Program -89 anförde följande:

" Regeringen betonar att någon bindning till en viss bestämd hanterings- eller förvaringsmetod inte bör ske förrän de säkerhets- och strålskyddsproblem som kan föreligga kan överblickas."

DETTA KRAV ÄR INTE UPPFYLLT VARFÖR FUD-PLANEN I SITT NUVARANDE SKICK BÖR FÖRKASTAS.

METODVAL

Svensk Kärnbränslehantering AB har alltsedan KBS-3-projektets genomförande i början på 1980-talet i huvudsak bedrivit sitt FoU-arbete med en ensidig inriktning på ett omhändertagande av använt kärnbränsle och annat högaktivt avfall enligt en enda utvald metod, det s.k. KBS-3-konceptet.

Anledningen till denna låsning är uppenbarligen att metoden av SKB uppfattats som "tillräckligt säker", en uppfattning vars riktighet saknar vetenskapligt stöd men som av bolaget anses styrkt av ett regeringsuttalande från 1984 i vilket det sägs att "metoden i sin helhet i allt väsentligt befunnits kunna godtas med hänsyn till säkerhet och strålskydd".

Även i FUD-program 92 (ref.1.) framförs detta som ett viktigt argument.

I sitt beslut över SKB:s FoU-program 89, (ref.2.), säger emellertid regeringen följande:

" Regeringen betonar att någon bindning till en viss bestämd hanterings- eller förvaringsmetod inte bör ske förrän de säkerhets- och strålskyddsproblem som kan föreligga kan överblickas."

Detta regeringsuttalande från 1990 kan inte tolkas på annat sätt än att de säkerhets- och strålskyddsproblem som är förknäpade med KBS-3-metoden, i ljuset av de forskningsrön som gjorts under de mellanliggande sex åren visat sig vara betydligt mer komplexa och svårbemästrade än vad man antog 1984.

Denna tolkning stöds också av det faktum att såväl SKN som regeringen i samband med granskningen av FoU-program 89 betonade vikten av att undersöka även andra och alternativa hanterings- och förvaringsmetoder.

En alternativstudie, det s.k. WP-Cave-konceptet, avrapporterades 1989. Konceptet förkastades där av SKB efter en utredning som såväl KASAM som SKN fann otillfredsställande och ofullständig. (ref.3.)

SKN önskade därför få alternativet ytterligare belyst, men detta önskemål har av FUD-programmet att döma (ref.4.) lämnats utan avseende av SKB.

SKB har i stället under oktober 1992 färdigställt en rapport kallad PASS, (Projekt AlternativStudier för Slutförvar) som väl att märka betecknas som "Slutrapport". (ref.5.) Därmed tycks bolaget vilja markera att det nu får anses färdigforskat vad det gäller alternativa metoder.

I PASS jämförs KBS-3 med alternativen Djupa Borrhål, (VDH), Långa Tunnlar (VLH) och Medellånga Tunnlar (MLH) ur olika aspekter såsom kapselalternativ, långsiktig funktion och säkerhet samt teknik och kostnader. Rapporten är lindrigt sagt summarisk och utmynnar inte oväntat i slutsatsen att KBS-3-modellen är den bästa och att den modell (VDH) som mest avviker från KBS-3-konceptet är den sämsta. Ett bristande kunskapsunderlag synes ha uppfattats som besvärande nackdelar för de valda alternativen, något som blir särskilt påfallande vid värderingen av VDH-modellen.

I och med redovisningen av PASS anser SKB uppenbarligen att man fullgjort sin uppgift vad jämförande studier av alternativa slutförvar i berggrunden beträffar. Man säger: "Slutsatsen av detta är att KBS-3 bibehålles som referensalternativ vad gäller utformningen, men att den kopparklädda stålkapseln -kompositkapseln- väljs som referenskapsel."

Vad som efter detta återstår av SKB:s arsenal av hypotetiska alternativ till KBS-3 är enligt FUD-program 92 upparbetning respektive separation-transmutation (P-T). Upparbetning av avfallet är som bekant sedan länge utmönstrad som svenskt alternativ, och angående P-T förklarar SKB på sid. 33 att: "Det finns för närvarande inget incitament att satsa på denna teknik för hanteringen av använt kärnbränsle från lättvattenreaktorer som drivs med "engångscykel", dvs ej upparbetning av bränslet".

Därmed kan vi konstatera att SKB nu även formellt avser att upphöra med den allsidiga forskning och utveckling som kärntekniklagen föreskriver.

Detta klargörs också i SKB:s Plan 92 (ref.6.) där man säger: " Under 1990-talet förskjuts FUD-arbetet från forskning och utveckling till utveckling och demonstration. Ett projekt för utvärdering av alternativ för systemutformning (PASS) pågår nu. Det skall bl.a. belysa de säkerhets- och strålskyddsproblem som kan föreligga för olika metoder. När dessa klarställts planeras valet av principiell systemutformning ske under 1992-93".

Med hänvisning till vad vi ovan sagt om SKB:s halvhjärtade ansatser att studera olika alternativ till KBS-3, vill vi bestämt hävda att SKB:s val av "principiell systemutformning" redan är gjort - och i praktiken varit det sedan mer än ett decennium.

Det är också mot den bakgrunden man måste betrakta och värdera de forskningsinsatser som SKB gjort för att undersöka alternativa lösningar på kärnavfallsproblematiken.

Det har från början varit ett misstag att ge en part som ensidigt varit inriktad på att driva igenom en förutbestämd lösning uppdraget att förutsättningslöst pröva alternativa lösningar.

**DETTA INNEBÄR ATT SKB BÖR FRÄNTAS UPPGIFTEN ATT ANSVARA FÖR
DETTA SLAGS FORSKNING.**

Frågan om hur det svenska kärnavfallet skall tas om hand är en gemensam samhällsangelägenhet, och vårt sätt att lösa den har en avgörande betydelse för oräkneliga kommande generationer. Ansvar för detta problem kan och får givetvis inte överlåtas på ett enskilt kommersiellt företag vars verksamhet dikteras av kortsiktiga ekonomiska vinstintressen.

Det är därför självklart att det beslut som fattas om bästa möjliga metod skall föregås av en bred och ingående offentlig granskning av möjliga alternativ, förslagsvis enligt samma modell som Statens Kärnbränslenämnd tidigare föreslagit beträffande platsvalsprocessen.

Folkkampanjen vill även när det gäller metodval påpeka, att SKB under hela den tid bolaget varit verksamt aldrig någonsin övervägt den möjlighet, att minska riskerna som är förbundna med avfallet, som består i att begränsa avfallsproduktionen.

Detta är enligt vår uppfattning en klart handikappande begränsning i SKB:s perspektiv på avfallsfrågan!

Den som ställs inför uppgiften att lösa ett utomordentligt be-

svärligt avfallsproblem bör ju logiskt sett i första hand ställa sig frågan om det inte kunde tänkas finnas någon möjlighet att begränsa denna ovälkomna avfallsproduktion. Man borde fråga sig till vilken nytta denna avfallsproduktion sker, och vilka möjligheter som skulle kunna tänkas att finna vägar att minimera problemet. Det avfall som en gång är producerat måste omhändertas men problemlösningen blir naturligtvis enklare ju mer man kan begränsa de uppkomna avfallsmängderna.

Vi vill därför än en gång fästa uppmärksamheten på att kärnavfallsfrågan inte bara är en fråga om att bedriva en passiv städning, utan i än högre grad en fråga om att verka för en ordning som också begränsar behovet av denna städning, dvs begränsa produktionen av oönskat energiproduktionsavfall till ett minimum.

Detta har varit en fundamental utgångspunkt för FMKK alltsedan organisationen bildades och vi vill understryka att detta synsätt fortfarande utgör en hörnsten i vårt sätt att betrakta utnyttjandet av teknik i mänsklighetens tjänst.

Vi vill därför också att frågan om avfallsproduktionen och möjligheterna att begränsa denna, görs till föremål för en uttömmande analys, som ett led i utvärderingen av alternativa metoder att komma tillrätta med kärnkraftens avfallsproblem.

PLATSVAL.

I samband med FOU-programmet 89 förklarade SKB att man år 1992 ämnade presentera 3 st kandidatplatser som man själv valt ut efter att ha gått igenom ett, som det hette, omfattande underlag. SKB förutsatte uppenbarligen därvid att någon särskild offentlig prövning av det sätt på vilket man kommit fram till just dessa 3 platser inte skulle göras.

Statens Kärnbränslenämnd ansåg emellertid att det sätt på vilket SKB planerade att gå till väga för att välja platsen för ett slutförvar var otillfredsställande (ref.7.) och yrkade att en offentlig granskning av hur platserna sållats fram skulle göras när SKB offentliggjorde sitt val av de 3 kandidatplatserna. SKN föreslog en bred remissbehandling med en väl tilltagen remisstid på 1,5 år och därpå en utvärdering som regeringen skulle ta ställning till, innan SKB gavs klartecken att gå vidare med förunder-

sökningar av ett antal kandidatplatser.

Med tanke på SKB:s mycket osystematiska och planlösa borrande på olika platser i landet i sökandet efter det lämpliga sprickfria berg som man aldrig fann, och som bolaget (kanske just därför) numera betraktar som allra mest olämpligt att slutförvara kärnavfall i, var SKN:s uppfattning och rekommendation i högsta grad befogad och vi vill från FMKK:s sida betona vikten av att en sådan granskning kommer till stånd.

Det torde i annat fall bli mycket besvärligt att hos allmänheten upprätthålla eller skapa något förtroende för granskningsmyndigheternas och statsmaktens handläggning av detta ärende i fortsättningen.

Regeringen menade dock i samband med beslutet om FoU-program 89 att prövning skulle ske av olika myndigheter i samband med att SKB ansökte om tillstånd för detaljundersökning av 2 sådana platser, men uttalade samtidigt att den delade SKN:s uppfattning att en god offentlig insyn är önskvärd i den urvalsprocess som leder fram till val av platser lämpliga för slutförvar.

Regeringen påpekade också att SKB i nästa FoU-program, dvs FUD-program 92, borde "informera om det underlag SKB tagit fram för valet av platser lämpliga för slutförvar". (ref 2.)

Mot denna bakgrund är det intressant att konstatera att SKB vare sig i FUD-program 92 eller annorstädes under 1992 presenterat några kandidatplatser, men säger sig under tiden 1993-1996 ämna utföra förundersökningar på 2 (inte 3) icke angivna platser. (ref 8)

Vidare sägs på samma ställe att "detaljundersökningar i full skala genomförs på en plats", (inte 2 platser).

I avsnitt 9.5 (ref.9), "Erfarenheter från tidigare platsundersökningar och lokalisering.", berättas att man under "de senaste 15 åren satsat stora resurser på att undersöka och utreda olika geologiska miljöers lämplighet för slutförvaring av använt kärnbränsle", och man hänvisar till en karta på sid.68 under vilken följande text står att läsa: "Platser i Sverige där man inom det svenska avfallsprogrammet bedrivit fältverksamhet för att få kunskap om den svenska berggrundens egenskaper och/eller för att utveckla och prova undersökningsmetoder. Det kommande valet av kandidatorter utgår inte från dessa platser, (vår understrykning), men baseras bl.a. på den generella kunskap som tagits fram med hjälp av undersökningarna".

På sidan 67 heter det vidare:" De flesta av de undersökta områdena duger förmodligen för ett djupförvar, men det finns skillnader som gör områdena mer eller mindre lämpliga. En viktig observation är att lämpliga respektive mindre lämpliga områden inte kan hänföras till någon speciell landsdel eller någon speciell geologisk miljö. I stället är det de lokala förhållandena i området, och i den omgivande regionen, som avgör ett områdes lämplighet".

Av detta kan vi endast konstatera att SKB istället för att informera ägnar sig åt att lägga ut ytterligare dimridåer kring valet av kandidatplatser.

Det framstår därmed som än mer angeläget än tidigare att de lämplighetskriterier som styrt och styr SKB:s slutliga val av kandidatplatser, redan innan förundersökningar påbörjas, görs till föremål för en ingående offentlig granskning och värdering enligt den modell som föreslogs av SKN i samband med FoU-granskningen 1989.

Därutöver vore det, för att få en acceptabel behandling av ärendet till stånd, lämpligt att frånta SKB ansvaret för denna fråga.

DEMONSTRATIONSANLÄGGNING.

Statens Kärnbränslenämnd föreslog i samband med sin granskning av FoU-program 89 att SKB skulle planera för att bygga ett slutförvar i liten skala, en "demonstrationsanläggning" med en storlek av exempelvis 5-10% av ett slutförvar. Man föreslog att demonstrationsanläggningen skulle inta slutförvarets plats i SKB:s tidsplan, dvs börja byggas omkring år 2010.

Regeringen förklarade i sitt beslut, att SKB i nästa FoU-program borde "utreda möjligheterna (vår understrykning), att låta ett slutförvar i demonstrationsskala ingå som ett led i arbetet med att utforma ett slutförvar".

Att döma av FUD-program 92 har SKB uppfattat detta förslag som en klarsignal att omgående börja förbereda byggandet av ett slutförvar av KBS-3-modell.

Bolaget presenterar detaljerade tidplaner för såväl en inkapslingsstation som ett demonstrationsförvar som skall kunna byggas ut i full skala. Byggstarten av slutförvaret har tom **tidigarelagts med 5 år**, dvs till år 2005.

Samtidigt förklarar man (ref.6): " Under 1990-talet förskjuts FUD-arbetet från forskning och utveckling till utveckling och demonstration".

SKN föreställde sig när man föreslog demonstrationsanläggningen att detta skulle medföra att man skulle få längre tid på sig (än till 1995) för att studera andra alternativ än KBS-3. (ref.10)

Detta visade sig dock som vi nu sett vara en allvarlig felbedömning synbarligen beroende på att man vid SKN gjorde sig överdrivna föreställningar om SKB:s ambitioner att ta alternativa slutförvarslösningar under seriöst övervägande.

Inför den projektering av demonstrationanläggning/slutförvar som nu förestår meddelar SKB (ref.11) att ett "Program för geovetenskapliga förundersökningar håller på att utarbetas" samt framhåller att detta program "kommer att bygga på förutsättningen att förvaret utformas enligt KBS-3-konceptet".

Angående demonstrationsanläggningen säger SKB vidare: " Anledningen till demonstrationsdeponeringen är inte tveksamhet om djupförvaringens genomförbarhet och säkerhet. Planen bör ses som ett uttryck för en insikt om och en respekt för att den lösning av kärnavfallsfrågan som FoU-arbetet resulterat i (vår understrykn.) behöver förankras stegvis hos och konkret demonstreras för berörda kretsar i samhället långt utanför experternas krets".

För SKB:s vidkommande är med andra ord lösningen klar och vad som återstår för bolaget är att förvandla den till ett fullbordat faktum.

SKB:s AVSIKT MED FUD-PROGRAM 92 KAN INTE MISSFÖRSTÅS!

Man vill genom presentationen av de detaljerade utvecklings- och demonstrationsplanerna uppnå att utan ett formellt ansökningsförfarande få granskningsmyndigheterna och regeringen att genom att godta FUD-program 92 också binda sig för ett slutförvar byggt på KBS-3-konceptet.

FOLKKAMPANJEN vill med skärpa framhålla att ett tillmötesgående av SKB:s planer och program från berörda myndigheters och regeringens sida av oss kommer att uppfattas som en kapitulation för kärnkraftindustrin, och att man definitivt överger det säkerhetstänkande i kärnavfallsfrågan som varit och är den grunläggande lagliga förutsättningen för driften av de svenska kärnkraftverken.

BEHANDLINGSSTATION OCH INKAPSLING

Av FUD-programmet utgivet i september 1992 framgår att SKB nu tycks ha övergivit den tidigare så lovordade kopparkapseln med fyllning av smält bly till förmån för en s.k. kompositkapsel av koppar/stål med fyllning av blyhagel. Man säger där också att man planerar för en inkapslingsstation i anslutning till CLAB utanför Oskarshamn.

I Plan 92 utgiven i juni 1992 hävdar man att det är kopparkapseln med smält bly som gäller och att inkapslingsstationen skall ligga i anslutning till slutförvaret SFL 2.

Det hela ger ett intryck av stor osäkerhet och en planering mer grundad på improvisationer och hugskott än på ett seriöst utvecklingsarbete och är inte ägnat att skapa något som helst förtroende för bolagets förmåga att sköta den uppgift det fått sig förelagt.

SKB:s INFORMATIONSVERKSAMHET

I FUD-program 92, avsnitt 9 uppehåller sig SKB mångordigt och vältaligt omkring planerade informationsinsatser i samband med projekteringen av det planerade slutförvaret.

Bl.a. sägs på sid. 72 att "öppen och saklig information är en förutsättning för de berättigade kraven på insyn och för den demokratiska beslutsprocessen".

Detta är nog så riktigt, men trots detta högstämnda tal om "öppen och saklig information" undviker man sorgfälligt att nämna att målet för den del av SKB:s verksamhet som kallas "Information och samhällskontakt" enligt bolagets verksamhetsplan är att åstadkomma att "en majoritet av svenska folket visar en sådan attityd till kärnavfall att SKB kan genomföra sin uppgift".

Som vi tidigare visat kan inget tvivel råda om att SKB ser som sin uppgift att bygga ett slutförvar enligt KBS-3-modell, och målet för informationsverksamheten kan därför något enklare och klarare uttryckas ungefär så här: "Målet för SKB:s strävan är att ge en majoritet av svenska folket uppfattningen att KBS-3 är en absolut säker metod för slutförvaring av använt kärnbränsle."

(Denna informationspolicy har givetvis också varit vägledande vid utformningen av informationen i FUD-program 92.)

SKB är ett dotterbolag till de svenska kärnkraftföretagen och skall givetvis inte förväntas agera i strid med sina huvudmäns intressen och den lojalitet dessa kräver.

Den information SKB presenterat under årens lopp har också i enlighet med detta i hög grad präglats av ensidighet, vilseledande och osakliga framställningar, förvrängningar av fakta och rena osanningar, något som också påtalats av SKN i brev till SKB så sent som i maj 1992.

SKB är alltså inte någon lämplig informatör i de sammanhang det här är fråga om.

Mot denna bakgrund ter det sig naturligtvis djupt otillfredsställande att SKB samtidigt av regering och myndigheter tilldelats vad som närmast måste betraktas som ett informationsmonopol på kärnavfallsområdet.

SKB har för att bedriva sin s.k. "objektiva och sakliga information" under de tre senaste åren tilldelats ca 20 miljoner kronor årligen (ur den fond som avsatts för att trygga ett säkert tillvaratagande av kärnkraftavfallet), medan granskningsmyndigheterna SKI och SSI tillsammans haft en total informationsbudget på ca 2 miljoner kronor årligen.

Under sådana oacceptabla förhållanden blir allt vad SKB i FUD-programmet skriver om saklig och öppen information ingenting annat än rent nonsens.

Folkkampanjen har tidigare hos SKN och senare hos SKI aktualiserat denna fråga och skriftligen lämnat förslag till förändringar utan att få annat än undvikande svar.

Vi vill därför även nu passa på tillfället att med all kraft yrka på att det nuvarande missförhållandet på informationsområdet snarast åtgärdas och undanröjs!

KBS-3-METODENS OSÄKERHET.

FMKK tog i sitt remissvar till FoU-program 89 upp de genuina osäkerheter som vidlåder KBS-3-metoden under rubriken "Teknik och forskning". De betänkligheter som där framfördes har på intet vis skingrats av innehållet i FUD-program 92, snarare tvärtom, och vi ber därför att få hänvisa till detta remissvar beträffande vår syn på KBS-3-metodens osäkerhet.

Ett av de osäkerhetsmoment som dock inte specifikt berördes i det sammanhanget var riskerna för framtida mänskliga intrång.

ägnat

Såvitt vi kunnat finna har inte SKB denna typ av framtids-scenarier någon allvarlig uppmärksamhet.

Inte heller SKI har bemödat sig om att belysa frågan närmare i sitt säkerhetsanalytiska arbete Projekt -90.

Då det finns all anledning att förvänta att inträngande analyser av sådana scenarier kan komma att medföra genomgripande omvärderingar av de krav som måste ställas på en acceptabelt säker avfallslösning, ser vi det som i högsta grad angeläget att en ingående och uttömnande sådan scenarieanalys presenteras och tillmäts relevant betydelse vid jämförelsen mellan olika alternativa avfallslösningar.

För en ytterligare belysning av denna aspekt när det gäller KBS-3-metoden ber vi att få hänvisa till den 1992 publicerade avhandlingen " The Long-Term Nuclear Explosives Predicament" (ref.12)

SKB hävdar i FUD-program 92 att det finns säkra metoder för slutförvaringen av det högaktiva avfallet och att denna bedömning stöds av en enig forskarvärld, (ref.13).

Detta är ett grovt felaktigt påstående som om det är allvarligt menat endast kan förklaras som en frukt av naivt önsketänkande.

Tvärtemot vad SKB påstår finns i dag inga slutförvaringsmetoder som fyller sådana säkerhetskrav att de kan accepteras av någon enig internationell expertis.

Ett i grunden felaktigt påstående blir inte sannare av att man som SKB upprepar det till leda.

Inte ens experterna i de organisationer som SKB flitigast hänvisar till, IAEA och NEA (som ser som sin uppgift att befrämja användningen av kärnkraft), hävdar att det finns en säker lösning.

I det dokument, " Can long-term safety be evaluated?" (ref.14) som SKB:s forskningschef P-E Ahlström hänvisade till vid presentationen av FUD-program 92 i Wenner-Gren Center för att styrka SKB:s påstående, sägs endast att säkerhetsanalytiska metoder i dag finns tillgängliga och att dessa med "tillräcklig information från en viss lokaliseringsplats kan ge tekniskt underlag för bedömningen om förvarssystemet erbjuder en för nuvarande och framtida generationer tillfredsställande säkerhet".

Detta är någonting helt annat än en "enig forskarvärlds" upp-
slutning kring KBS-metodens förträfflighet!

SAMMANFATTNING OCH YRKANDEN

Efter genomförd granskning av FUD-program 92 kan vi konstatera:

1. att SKB ensidigt och otvetydigt har beslutat sig för att bygga ett slutförvar i enlighet med KBS-3-konceptet.
2. att SKB inte har för avsikt att seriöst undersöka eller pröva någon annan metod.
3. att SKB i FUD-program 92 klargör att man nu inte ens formellt har för avsikt att bedriva den allsidiga FoU på metod- och platsvalsområdet som kärntekniklagen föreskriver.
4. att den FoU-redovisning som presenterats inte minskar utan tvärtom förstärker de farhågor som förut funnits beträffande de risker KBS-3-metoden innebär.
5. att SKB leker kurragömma i platsvalsfrågan.
6. att SKB:s reella informationmonopol på kärnavfallsområdet äventyrar en korrekt myndighetsbehandling av ärendet.
7. att SKB med detta FUD-program hoppas kunna binda upp och låsa fast myndigheter och regering i såväl metod- som platsvalsfrågan.

Yrkanden:

1. SKB är genom sin bindning till kärnkraften och fixering vid KBS-3-metoden oförmöget att inta den öppna attityd till andra kärnavfallslösningar som en allsidig och objektiv utvärdering av alternativa metoder kräver, varför vi yrkar att SKB fräntas denna uppgift.
2. Innan något beslut fattas om vilken metod som skall tillämpas för "kvittblivningen" av det högaktiva kärnavfallet bör möjliga alternativ utredas och presenteras på ett sätt som möjliggör en jämförande utvärdering. Vi yrkar att denna utvärdering skall ske i form av en bred och ingående offentlig granskning där ett väl tilltaget remissförfarande skall ingå som ett viktigt led.
3. Vi yrkar att urvalet av kandidatplatser skall genomgå en offentlig granskning i enlighet med det förslag som SKN framförde i samband med granskningen av FoU-program 89.

Yrkanden, (forts.)

4. Den rådande informationssituationen på kärnavfallsområdet är oacceptabel. Vi yrkar att sådana åtgärder vidtas att detta missförhållande elimineras. En utförligare redovisning av vårt ställningstagande och förslag finns i brev till SKN 1991-10-25.
5. Vi yrkar att möjliga riskscenarier inventeras och analyseras på ett systematiskt och uttömmande sätt innan det slutliga metodvalet genomförs.
6. Vi yrkar att frågan om den pågående avfallsproduktionen och möjligheterna att begränsa denna, görs till föremål för en uttömmande analys som ett led i utvärderingen av alternativa metoder att komma tillrätta med kärnkraftens avfallsproblem.
7. Vi yrkar att SKB:s FUD-program 92 ogillas.

REFERENSER.

1. FUD-program 92 sid. 40
2. Regeringsbeslut 1990-12-20 Dnr. M90/1165/6 Dossié 6242
3. SKN Rapport 65,1992 sid. 3-4 och sid.21
4. FUD-program 92 sid. 43-46
5. "- sid. 46-47
6. SKB Plan 92 sid. 7
7. Utvärdering av SKB:s forskningsprogram 1989, SKN sid. 7
8. FUD-program 92 sid. 65
9. "- sid. 66
10. Utvärdering av SKB:s forskningsprogram 1989, SKN sid.10
11. FUD-program 92 sid. 69
12. The Long-Term Nuclear Explosives Predicament. Johan Swahn, Chalmers, Göteborg 1992
13. FUD-program 92 sid. 11
14. Disposal of radioactive waste: Can long-term safety be evaluated?, An International Collective Opinion, NEA, IAEA, CEC, 1991.